

Κώστας Ζουράρις

«...δεν είμαστε αναπτυξιακά στελέχη, είμαστε οι στεφανηφορούντες ως Κομνηνοί. Δεν περιμένουμε τίποτα από το Δημόσιο. Εδώ μένουμε κι επιμένουμε, της οικείας μας γνώμης αυτοκράτορες. Κομνηνοί.»

Κομνηνά

«Η Ρωμανία κι αν επέρασεν ανθεί και φέρει κι άλλα!»
Κομνηνά, Νεοχώρι, Σταυρούπολη, Ξάνθη: η Τέλεια Διαδρομή, που «...ξέρει να ομιλεί κι από κει που η αλήθεια εκβάλλει
Με κρουστά υποχθόνια ή πηγές μεγάλης καθαρότητας»...
Κομνηνά: «Κείνο το κάτι ανεξακρίβωτο που υπάρχει
Παρ' όλα αυτά μέσα στο Μάταιο και στο Τίποτα»
(Οδ. Ελύτης: «τα ελεγεία της οξώπετρας»: «Έρωσ και Ψυχή»)

ΚΟΜΝΗΝΑ, παρ' όλα αυτά. Όλα αυτά, δηλαδή το μάταιο του κομματικού μας συστήματος και το τίποτα του κομματικού αποτελέσματος. Τα Κομνηνά είναι ένα χωριό, εκεί φωλιασμένο, ανάμεσα στον Νέστο και την Ροδόπη, σε μια μαγευτική περιοχή που παράγει κυκλαδικά ειδώλια του εβδόμου προ Χριστού αιώνας, Ποντίους παλιννοστούντας εγκατεστημένους και Κομνηνούς αριστοκράτες. Το χωριό αυτό το έστρωσαν άλλοι Πόντιοι, που ήρθαν μετά την γενοκτονία που άρχισαν οι Νεότουρκοι στα 1916. Είδαν τα μέρη, καλά τους φάνηκαν κι είπαν, επειδή εμείς είμαστε απόγονοι των Κομνηνών και της αυτοκρατορίας της Νικαίας, τα μέρη εδώ θα τα ονομάσουμε Κομνηνά.

Το χωριό όμως αυτό, είδα και διαπίστωσα, πως δεν είναι απλώς μία διοικητική κουκίδα στον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

Τα Κομνηνά είναι αυτό ακριβώς που διαπιστώνει ο Ελύτης: «...τυπολογία ελληνικής ζωής που άπαξ υπήρξε και που δεν ξεγράφεται με τίποτε. που δεν αποτελεί μήτε παρελθόν μήτε παρόν μήτε μέλλον, αλλά την αποτύπωση, σε μian ορισμένη ιστορική στιγμή και πάνω σ' ένα συγκεκριμένο υλικό, μιας σταθερής εκφραστικής που χαρακτηρίζει ανέκαθεν τον Έλληνα και είναι πάντοτε η ίδια...» («Εν λευκώ», εκδ. Ίκαρος, σελ. 99). Αυτήν την ελληνική τυπολογία, που δεν ξεγράφεται και είναι πάντοτε η ίδια, την συνάντησα στα Κομνηνά και σ' έναν άνθρωπό τους, τον κοινοτάρχη τους Γιάννη Τσεγκελιδη: Πόντιος, χορευτικός με τον πυρριχίο τρόπο, ρωμαλέως Ρωμηός. Κι έμαθα κι άκουσα και είδα ότι «τα θαύματα γίνονται σ' ολόκληρη τη διάρκεια του εικοσιτετραώρου» (Ελύτης: «Εν λευκώ», σελ. 160), εκεί στα Κομνηνά: οι παλιοί Πόντιοι, μου είπε, ανασκουμπωθήκαμε, όταν άρχισε αυτή η πρόσφατη παλιννόστηση από την Ρωσία, κι είπαμε τι μπορούμε να κάνουμε εμείς, εδώ, χωρίς να περιμένουμε κινήσεις από την χωματερή των Αθηνών. Είχαμε σπίτια αφημένα, με τους ιδιοκτήτες χαμένους από χρόνια στις Αυστραλοαμερικές.

Ανοιξαμε τα σπίτια, με προσωπική εργασία, χρήματα και υλικά τα ανακαινίσαμε. Σπιτώσαμε πέντε οικογένειες Ποντίων. Η ζωή εδώ είναι δύσκολη κι η προσαρμογή τους δυσκολότερη. Βοηθήσαμε όλους όσους δεν ήταν μαθημένοι σε αγροτικές δουλειές κι ήταν οι περισσότεροι. Μια οικογένεια δεν άντεξε.

Δεν πειράζει. Εκατοντάδες περιμένουν από πίσω τους, τώρα που ακούνε αυτό που έγινε και γίνεται καθημερινά στα Κομνηνά. Ο παιδικός σταθμός ξανάνοιξε. Υπάρχουν παιδιά, νεογνά και Ποντίες παλιννοστούσες, βρεφοκρατούσες και μ' άλλα παιδιά στην κοιλιά. Εδώ υπάρχει ελπίδα, επειδή υπάρχει θέληση, μου λέει ο Γιάννης Τσεγκελιδης. Θέληση και πείσμα Ποντιακό.

Τους δώσαμε χωράφια. Από τα δικά μας. Έτσι. Χωρίς να περιμένουμε απαλλοτριώσεις και αναδασμούς από το υπνώττον ελληνικό Δημόσιο, που

κοιμάται «ισοθάνατον ύπνον». Πέντε οικογένειες, ήδη εδώ. Τα Κομνηνά ξανανθίζουν.

Η Ρωμανία κι αν επέρασεν ανθεί και φέρει κι άλλα!

Κι άλλα όμως άθλα αθλοφορούν οι Κομνηνοί: μεταβιβάσαμε, μου λέει ο Κοινοτάρχης Κομνηνός, με πλήρη δικαιώματα, ιδιωτικά μας περιουσιακά στοιχεία, σε παλιννοστούντες, γιατί δεν είχαμε άλλα αδέσποτα σπίτια να τους στεγάσουμε. Τους κάναμε ιδιοκτήτες γης, ώστε οι ταλαίπωροι αυτοί να μπορέσουν να ζητήσουν στεγαστικό δάνειο. Το «ελληνικό» Δημόσιο, εδώ κι ένα χρόνο ροχαλίζει μέσα στον ισοθάνατον ύπνον του! Οι Πόντιοι αυτοί, ως ιδιοκτήτες πια γης, μπορούν να πάρουν δάνειο για ν' αγοράσουν μερικά αιογοπρόβατα. Οι «ελληνικές» Τράπεζες τους ζητούν επιπρόσθετες εγγυήσεις! Κι όμως, λέει ο Γιάννης Τσεγκελίδης, είμαστε Κομνηνοί, δεν το βάζουμε κάτω. Θα χτίσουμε, θα οργανώσουμε παιδικές κι εφηβικές κατασκηνώσεις, να φέρουμε Ελληνόπουλα της Διασποράς, να ξαναμάθουν τους τόπους τους. Τα μέρη εδώ είναι μαγικά, υποβάλλαμε σχέδια για οικολογικό τουρισμό. Η περιοχή είναι από τις τελευταίες παρθενιές της Ευρώπης. Θα την περιφρουρήσουμε, θα την αναδείξουμε χωρίς να την «εκμεταλλευτούμε»: δεν είμαστε αναπτυστικά στελέχη, είμαστε οι στεφανηφορούντες ως Κομνηνοί. Δεν περιμένουμε τίποτα από το Δημόσιο. Εδώ μένουμε κι επιμένουμε, της οικείας μας γνώμης αυτοκράτορες.

Κομνηνοί.

Πέρασε, μου λέει, τις προάλλες απ' τα μέρη μας η Ντόρα ως πολιτισμός. Της είπα: Εδώ ο τόπος παντού, είναι γεμάτος με αρχαία, από τα κυκλαδίτικα ειδώλια μέχρι ναζιστικά κράνη.

Κάνουμε εμείς εδώ οι Πόντιοι περιπολίες και φυλάμε τα αρχαία.

Δεν έχω λεφτά, μου είπε η Ντόρα της πολιτιστικής χαβούζας. Ακου, της είπα: αν μέχρι το καλοκαίρι δεν στείλεις ανθρώπους να σκάψουν, εγώ ο Κομνηνός, θα δώσω άδεια στους δικούς μου ευπατρίδες να ανασκάψουν την πατρίδα. Τα χρυσά και τα τιμαφή, θα τους πω να τα κρατήσουν. Τους κεράμους και τις πέτρες θα μου τα δώσουν και θα κάνω εδώ Μουσείο κι όταν έρθουν οι Τούρκοι θα τους ξαναπώ ότι γι' αυτά τα σπασμένα αγάλματα πολεμάμε...

Η Ντόρα με κοίταξε, κατάλαβε. Θα εγκρίνω, είπε, δεκαπέντε εκατομμύρια, για να γίνει η πρώτη δοκιμαστική τομή... Κατάλαβε...

Τα Κομνηνά, μου λέει ο Γιάννης Τσεγκελίδης, λειτουργούν όπως είναι: μια στρατιωτική μονάδα προκαλύψεως. Κομνηνοί αυτοκράτορες Ακρίτες, η μετ' ευβουλίας Ποντιακού πλήθους αριστοκρατία.

Πριν πάμε για την παννυχία του κρασιού και του ψητού, ρίχνω ένα βλέμμα στην αυστηρή, νοικοκυρεμένη πλατεία των Κομνηνών, όπου στο ηρώο, αγρυπνεί μαρμαρωμένη η ηρωίδα του τελευταίου πολέμου, Μαρίκα Στίγκα, και γρηγορεί για τον επόμενο: Πρόεδρε, του λέω, εδώ μου τα χάλασες! Δίπλα στην ελληνική σημαία που προσκυνά την Μαρίκα Στίγκα, μου κότσαρες κι αυτό το κουρελόπανο με τα δώδεκα άστρα, που παριστάνουν το πλουτοκρατικό κηφηναριό των Βρυξελλών και που κανένα αίμα, κανένα κλάμα, κανένα λείψανο δεν καθαγίασε. Καταλαβαίνω βέβαια ότι είμαστε Έλληνες «με την ποικίλη δράση των στοχαστικών προσαρμογών», αλλά εσύ Πόντιε ευπατρίδη, εδώ στα Κομνηνά, πώς; Με παρατηρεί, Είρων του τρόπου μας, ο αριστοκράτης Πρωτεύθυνος και χαμογελά: είσαι απρόσεκτος, δάσκαλε! Ξαναδές!

Το διόρθωσα!

Ξανακοιτάζω. Τίποτα. Δίπλα στην ελληνική σημαία, στο διπλανό κοντάρι κυματίζει το πανί των Βρυξελλών. Καμιά διαφορά.

Ξαναγυρίζω στον Γιάννη Τσεγκελίδη, απορημένος...

Πώς φαίνεται που είσαι δάσκαλος μεσ' στα γραφτά σου, με ξαναειρωνεύεται.

Δες! Το διόρθωσα, σου λέω!

Ξαναβλέπω την αστερόεσσα του ματαίου τίποτα, προσέχω πάνω κάτω το πανί και το κοντάρι και ουρλιάζω από τα γέλια. Ο πολυμήχανος Οδυσσεύς είχε πάλι κάνει το θαύμα του: την κορυφή του κοντού με το πανί των Βρυξελλών, την

έστεφε νικηφόρος και περιπαικτικός, ο καθ' ημάς Σταυρός!
Χαίρε Κομνηνέ αυτοκράτορα, χαίρε το καθ' ημάς Συναμφότερον!
Έτσι, με παρόμοιο τρόπο πέρασε κι αυτή η επίσκεψή μου στην Θράκη.
Καλεσμένος από το τοπικό ΕΛΚΕΠΑ, έλα κουπί στον τόπο σου, τί σχέση έχω εγώ
με «παραγωγικότητα»; Όλα θα τα δούμε σ' αυτόν τον Λοξία Τόπο!
Το ΕΛΚΕΠΑ να με καλεί να δώσω μαθήματα «παραγωγικότητας» στους
παλιννοστούντας Ποντίους και τους ντόπιους, στα πλαίσια της επαγγελματικής
κατάρτισης! Κατάλαβα όμως, πως αλλιώς και ορθώς εννοούσαν οι δυο υπεύθυνοι
του εκεί ΕΛΚΕΠΑ, ο Θανάσης Καψιτίδης κι ο Δημήτρης Μαδυτινός την
παραγωγικότητα: ως μαρτυρία, πείσμα και κτίσμα, να χτίζουμε όλοι μαζί την
παρουσία μας και την διάρκεια μας εκεί στην Θράκη. Όλοι μαζί, οι παλιοί
πρόσφυγες κι οι σημερινοί πλάνητες κι όλοι μαζί, μαζί με την απούσα
Πολιτεία, να ξαναγίνουμε η πανταχού παρούσα Θράκη της υπομονής και της
επιμονής.
Όπως, έτσι το εννοούν και οι συνεταιριστές της ΣΕΚΑΠ, μ' αυτούς όλους
συνευρέθηκα: μ' αυτούς που φυλάνε εκεί τις πέτρες που θα ξαναπατήσουν οι
Τούρκοι, αν δεν αφυπνιστούμε και δεν μεταφερθούμε εκεί συν γυναιξί και
τέκνοις, δηλαδή αν δεν μεταφέρουμε στην Θράκη ένα μέρος του Κράτους,
δημόσιους οργανισμούς και πάνω απ' όλα την Σχολή Ευελπίδων, μπροστάρισσα
της Μεγάλης του Γένους Σχολής.
Έτσι νοιώθουν κι οι άλλοι Πρωτεύθυνοι του Γένους εκεί, με το καθημερινό
τους αντάρτικο, αφυπνίζοντας, οργώνοντας, φρονηματίζοντας, ο δικός μας
οδοπορικός - διαστημικός Γιώργος Παύλος κι ο Αλέκος Κοντός, η αιχμή του
καθ' ημάς δόρατος, το οποίο αναχαιτίζει εκεί το εκφυλιστικό τόξο της
αθηναϊκής αφασίας.
Εκεί Ακρίτες, αυτή η άλλη Ελληνίδα, οδηγώντας ένα 4X4 στις τέλειες
διαδρομές της λάσπης, του κρύου και της κρατικής ακηδίας, η φυτοπαθολόγος
Αγγελική Γκουντή, συνέχεια στα χωράφια με τους αγρότες, με την οικογένεια
της ξεχασμένη, ενώ το ψευδοκράτος των Αθηνών κρατά ακόμη κενές, τέσσερεις
οργανικές-προβλεπόμενες θέσεις γεωπόνων, διότι δεν έχει, λέει, λεφτά!
Εκεί κι ο Νίκος Τορομανίδης, να τους αναστατώνει και να επιμένει και να
μένει.
Η Ρωμανία κι αν επέρασεν, τί κάνει;
Ανθεί και φέρει κι άλλα!_Κ.Ζ.